

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 16. junija 2022 - Leto XXXII, št. 24

stran 2

Porabski den na Verici

NE POZABTE, KA STE SLOVENC I ...

*Senčarje so dvakrat zdignili pokal
stran 3*

*Psihiatrične motnje
stran 7*

*Gda rauže gledam, vse drügo pozabim
stran 8*

NE POZABTE, KA STE SLOVENC I ...

Po dveletnoj pauzi je Slovenska zveza 11. junuiša zvala in čakala Porabske Slovence, gdekoli živijo, na Verico-Ritkarovce na Porabski den ali ovak povedano na letno srečanje Porabski Slovincov. Kak je predsednica Slovenske zveze – glavne organizatorke – *Andrea Kovács* vözdignila v svojem pozdravnem guči, Zveza si vsigdar tisto porabsko ves vödaberé, gde se nika zgodi, nika zozida ali nika prejkda. Nej je bilau tau ovak letos tö nej, vej pa na Verici so te den prejkдали ižo s pečjauv (kemencsház), stera se je zozidala s finančno pomočjauv Gospodarskoga razvojnoga programa slovenskoga Porabja. Vsevküper se je v toj maloj porabskoj vesi, stera nema več kak 150 stalni prebivalcov, 11. junuiša zbralo več kak 500 lidi, med njimi so bili visoki gostje tö, kak so slovenski veleposlanik v

lili tistim našim Slovincem, steri so od daleč »domau« prišli. Prišli so iz Pešta, Mosonmagyaróvára, Zalaegerszega, Kermadina pa bi eške leko naštevali varaše pa ve-

V kulturnom programi je spejvala mlašeča skupina Seničke sinice

snice po Vogrskom. Lepau so se zbrali lidgé iz naši vesnic pa Varaša tö.

Program se je začno z dvojezično mešo, stero so darüvali domanji župnik *Tibor Tóth*

gde ste se naraudili, drügi pa tam, gde zdaj živete. Vejmo, ka brez rodne zemle, rodne grude človek nejma preteklosti, nejma korenin in identitete. Člo-

vek je doma samo na enem kraji, vsepovsedik drugje je tihinec,« je pravo predsednik DSS Karel Holec, steri je gučo o tom tö, zakoj so gnauksvejta naši lidgé mogli oditi »s trebüjom za krüjom« pa je opozorijo navzauče, naj na gesenskom vküppisanji lüstva tö ne pozabijo, ka so Slovinci gé.

Verički žüpan *Andraš Dončec* se je zahvalo za finančno pomauč (skurok 50 milijauvov forintov) pa je vödignio, ka je trno ponosen (büszke) na svoje lidi iz vesi, vej pa gda so sprobavali domanjo krüšno peč, so bili vsi aktivni pa srečni. Njine oči so se prej svejtile od sreče kak zvezde. Predstavnica vogrskoga finančnoga ministrstva Valéria Jusztin je vödignila, ka če rejsan je porabski razvojni program med menjšimi razvojnimi programi v rosagi, ma velki vpliv. Vej pa tö so se voditeli tak odlaučili, ka se postavijo takšne zidine, se zozidajo takšni prostori, steri slüžijo cejlj tistoj vesi, gde se postavljajo, konec koncev slüžijo cejlj porabskoj slovenskoj skupnosti, nej pa samo ništrnim lidam.

Pantlike s slovenskimi pa vogrskimi barvami pred

nauvov ižov so prejkvrezali domanji žüpan *Andraš Dončec*, slovenski veleposlanik Marjan Cencen, predstavnica ministrstva Valéria Jusztin, slovenska zagovornica Erika Köleš Kiss pa predsednik DSS Karel Holec.

V kulturnom tali Porabskoga dneva se je predsednica ZSM *Andrea Kovács* najprva zahvalila Sloveniji pa Vogrski za pomauč pri deli na kulturnom področji, potejm je pa etak gučala:

»Največ zahvale si pa zaslužite vi, Slovinci na Vogrskom. Vi, steri delate v naši drüštva, kulturni skupinaj, steri ste ponosni na tau, ka ste Slovinci pa Slovinci škete ostati tö. Vi, steri ste se gnes v tašom lejpom številu zbrali tö na Verici. Vejte, tak pravijo, ka brezi korenja ne prežive drejva, depa človek tö nej. Mi znamo, kam segajo naše kore-

Med kulturnim programom so se prejkdala priznanja »Za Porabje«, letos so ga dobili *Marijana Kovač*, kulturna aktivistka in podpredsednica drüštva porabski slovenski penzionistov, etnologinja *Jelka Pšajd* pa dugoletni član seničkoga pevskoga zbora *Attila Gyeček*.

V kulturnom programi so gorstaupili: mlašeča pevka skupina z Gorenjoga Senika Seničke sinice, stera je pod vodstvom glasbene pedagoginje Julije Fajhtinger spovejvala dve slovenski pa edno vogrsko pesem. Za njimi so gorstaupili folkloristi iz Cerkenjaka, steri so se veselo pa trno elegantno vrteli na odri. Program je zaključila senička folklorna skupina, gde je trno fajna, ka pauleg starejši parov majo precej mladih. Veselo so zaplesali porabske plesne na harmoniko *Benjamina Sukiča*.

Gostje Porabskoga dneva so bili člani FS iz Cerkenjaka

Budimpešti *Marjan Cencen*, generalna konzulka v Varaši *Metka Lajmšček*, slovenska zagovornica *Erika Köleš Kiss*, vodja glavnega oddelka Ministrstva za prostorski razvoj in črpanje evropskih sredstev *Valéria Jusztin*, *Ksenija Škrilec*, generalna direktorica Ministrstva za zunanje zadeve in predsednik DSS *Karel Holec*. Dapa videli smo porabske pa goričke žüpane ino kulturne delavce z obej strani granice. Najbolje so se pa organizatorge vese-

pa gorička župnika *Vili Hribernik* in *Dejan Horvat*, pri meši sta spejvala Mešani pevski zbor Avgust Pavel z Gornjega Senika pa števanovski cerkveni zbor pod vodstvom kantora *Cirila Kozara*. Župniki so po meši pa gučaj blagoslovili ižo s pečjauv, molili so za tau, naj na nauvo postavljena iža pa škedjen z Boga pomočjauv dugo slüži vesi pa njenim lidam.

»Dragi Slovinci, steri ste gnes domau prišli, vi dva dauma mate, eden je tö,

Nauva krüšna peč je bila naložena, v njej so se pekle domanje dobraute

njé, znamo, ka smo Slovinci. Ne ostane nam drügo, ka geseni, gda do vküppisali lidi na Vogrskom, tau batrivno povejmo.»

Navzauče je pozdravo sodelavec Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstu in po svetu *Tadej Bojnec*, steri se njim je v prvi vrsti zahvalo za njino držo pa batrivnost, ka so ostali Slovinci na tom tali slovenskoga etničnoga prostora. Pa naj tau tak ostane tadale tö, je pravo.

Ob drugi glasbeni škeraj je mejla harmonika glavno vlogo v zadnjom tali tauga dneva, vej se je pa – med tejm, ko so si navzoči malo pogasili žejo pa so glada tö nej trpali – na oder spakivo popularni slovenski ansambel Modrijani. Pa nej trbelo dugo čakati, plac pred odrom se je napuno s plesalci. Plesalo, spejvalo pa vriskalo je staro ino mlado ... (Več o Porabskom dnevi v naši naslednji novinaj.) *(Kejpi na 1. strani: Utrinki s Porabskoga dneva.)*

Marijana Sukič
Foto: *Silva Eöry*

Malonogometna liga Zahodno Goričko - zaključni turnir

Senčarge so dvakrat zdignili pokal

Na prvo junijsko soboto, gda nas je sunce trnok fejest segrevalo, je Klub malega nogometista (KMN) Gornji Senik, steri

baukši. Večer mo raztalali tak pokal za ligaško tekmo vanje kak tudi za gnešnji turnir. Vüepam, ka pridemo

Senčarge so gvinili dva pokala, pauleg toga pa so daubili ške priznanje za fair play (Kej: KMN Gornji Senik)

delüvle pod okriljom Športnoga društva Srebrni breg, pripravo zaključni turnir v Malonogometni ligi (MNL) Zahodno Goričko. Malo pred tretjo vöro zadvečarka, gda je bila na redi prva tekma med domanjo ekipo in ŠD Sveti Jurij, mi je ške, in tau prva, kak je vujšo v Prlekijo, gratalo zgrabiti alfo in omego KMN Gornji Senik Szabolcsa Andrejeka. Znamo, ka on špila tudi velki futbol, in tau v Pomurski ligi za ekipo iz Od-ranec, stera je zadnjo tekmo

v finale, pa ka mo te ges tudi leko špilo, ka pridem že nazaj iz Ljutomera,» je prva kak je odišo, povedo Szabolcs Andrejek. Njegvi pajdaši iz domanjoga kluba pa so se že pomalek segrejavali na igrišči za prvo tekmo, v steroy so špilali prauti ekipi ŠD Sveti Jurij. Ges sam se v tom cajti pogučavala z Dominikom Čontalo iz ŠKTD Mladost Pertoča. »Ges sam špilam, pauleg toga pa sam tudi podpredsednik našoga društva. Se na Senik smo prišli špilat,

Fotbaleri iz Kruplivnika in Gornjih Slaveč dejo na igrišče. Ovači pa so na turniri ob že omenjenih špilale ške ekipe iz Večeslavce, Doliča in Krašč (Kej: Silva Eöry)

sezone špilala prauti vodilni ekipi Ljutomera.

»Vse smo lepau pripravili in vüepam, ka mo meli en lepi den, pa ka s tem turnirom lepau zgotovimo letošnjo sezono v naši ligi, v steroy je biu naš klub že drügič naj-

se družit in se poveselit. Rezultat pa bau, kak bau,» je povedo sogovornik in cujdau, ka je najbolje fontoško, ka se Goričanci in Porabci družijo. Inači pa je njihova ekipa nej glij najbaukša, vej pa so jo komaj v etom leti ustanovili,

tak ka labdo bršejo v glavnom mladi fotbaleri: *»Za treninge glij nemamo dosta cajta, vej pa smo vsi bole po službaj, géjo pa med nami ške takši, steri odijo v šaulo. Inači pa smo v klubi fotbaleri iz Pertoče, Večeslavce in Ropoče. Mamo ške eno par članov iz Bosne. Tau so delavci, s sterimi eni vküper delamo, pa so te veseli, ka majo konec kedna kama titi, se pravi ka leko dejo med lidi. Za vse nas je dobro, ka se malo rekreiramo, pa ka se leko družimo, nauve pajdaše spoznamo in se kaj pogučimo.«*

Anton Recek, predstavnik ekipe ŠRD Gornji Slaveči,

Gé je labda? (Kej: Silva Eöry)

stera je v letošnji sezoni MNL Zahodno Goričko zgotovila na drugom mestu, je prva pravo, ka je s sebov pripelo šest fotbalerov, vej pa je dosta pojbov, steri bršejo pri njih labdo, na dopusti. *»Ovači mamo 15 fotbalerov ali nemrejo furt vsi priti. Naš klub že duga leta dela, tudi dobro igrišče mamo, takše s posvejti, reflektori, tak ka smo naše tekme doma furt špilali večer, ponavadi ob osmi vöri,«* je ške raztolmačo sogovornik, steri, tak kak večina njihovih fotbalerov, dela v Avstriji.

Med tem ka je ob polčasi domanja ekipa vodila z 2:1 (na konci je gvinila s 3:2) je Tomi Celec, fotbaler ekipe ŠD Kruplivnik, povedo, ka je on sam od Grada, špila pa za ekipo iz

sausedne vesnice, zatau ka Gračari letos nemajo svoje ekipe, majo pa jo pri velkom fotbali, ge on tudi špila, in tau

na srečo domačinov so oni dali tri gole, mi pa samo dva. Na prvom mestu je tau, ka se družimo, rezultat pa

Domanja ekipa je špilala v čarni gvantaj (Kej: Silva Eöry)

v Pomurski ligi. *»V našoj ekipi nas je okauli 16, od toga smo trije od Grada, gnes pa nas je se prišlo sedem. Radi smo, ka se malo rekreiramo, špilamo in nam je faj,«* je povedo sogovornik in raztolmačo, ka večina njihovih fotbalerov dela pri domanji gradbeni firmi Dengrad, trije pri radgonski firmi Arcont in neka v Avstriji. Tak kak pri skor vsej klubih zatau nemajo cajta, ka bi med kednom trenerali, liki samo konec kedna špilajo tekme.

je nej tak fontoški, čiglij vsee no probaš gviniti,« je povedo Andrej, steri si je zaželo, ka bi se na turniri s seničkimi fotbaleri ške gnauk srečali, in tau v finali. In kak smo sledkar zvedeli, se jim je tau pršikalo. So pa v finali seniški fotbaleri pa gvinili, in tau z 1:0. Toga rezultata se je veselil tudi Szabolcs Andrejek, steromi je gratalo, ka je prišo domanjim pojbov pomagat tak v polfinalni kak finalni tekmi. Pravo je ške, ka je veseli, ka so jih navijači sprem-

Pod šatorsko strejo je nej bilau tak vrauč kak na igrišči (Kej: Silva Eöry)

Trenerajo samo tisti, steri špilajo velki futbol.

Ekipo ŠD Sveti Jurij pa je po tistom, ka so zgübili tekmo prauti KMN Gornji Senik, predstavo Andrej Ficko, kapetan ekipe: *»Dobro smo se držali. Na našo žalost pa*

ljali tudi na tekme, stera so špilali na Goričkom. Brodim, ka bi takših stikov, nej samo v športi, med Porabjom in Goričkim, nücali ške več.

Silva Eöry

PREKMURJE

Cankova je slavila

Občina Cankova je proslavila svoj 23. občinski svetek, ob tej priliki pa je domanje gasilsko društvo slavilo 130 let svojega delovanja. Na slavje je prišlo tudi predsednik rosaga Borut Pahor, steri je čestito Cankovčanom za oba svetka. V svojem guči je ške pravo, ka je Slovenija nej samo lepa, liki tudi lepau vredvzeta. Tau je vido tudi med tem, ka se je vozo prauti Prekmurji. Cankovski župan Danilo Kacijan pa je v svojom guči notpokazo fontoške projekte, steri so bili napravljeni v zadnji štiri lejtaj. Zidina nauvoga vrtca že stogi, vrtec pa de zgotovleni tau djesen. Septembra de svoje dveri goraudpro večnamenski (többcéllú) prostor, že lani pa so zriktali ogrevanje na biomaso in vredvzeli igrišče z umetno travo pa atletsko stezo. Župan je ške omeno, ka dobro sodelüvlejo s sausedno Avstrijo. Kacijan je vküper z Jankom Horvatom, predsednikom komisije za priznanja in nagrade v občini, raztalo nagrade. Posthumno je biu za častnoga občana võrazglašeni Ludvik Šinko, steri je biu lastnik in direktor firme Kleparstvo in krovstvo Šinko, stero po njegovi smrti vodita sin Miran in či Aleksandra.

Podeljene so bile tudi zahvalne listine. Za delo na področji zobozdravstva jo je dobila zobarka Mirjana Petrovič, za aktivno delo na gasilskom področji Štefan Flisar iz Korovec, za delovanje na vsej področjih družbenih dejavnosti v Kraščaj Silva Domiter, za delo v društva in organih lokalne skupnosti Karel Gomboc iz Gerlinec, za delovanje na področji gasilstva PGD Korovci in za visko obletnico obstoja in delovanja PGD Cankova. V imeni domanjih gasilcov, steri so ob viskom jubileji daubili tudi nauvo motorno brizgalno, je spregučo predsednik društva Danijel Lovenjak. Priznanja in odlikovanja je daubilo več najbolje zaslužnih gasilcov PGD Cankova.

Silva Eöry

PO 65. LETIH PREJEL »ŽELEZNO DIPLOMO«

V četrtek, 2. junija so v Monoštru v okviru prisrčne slovesnosti slavili pedagoge, jubilentom pa so izročili tudi

Tibor Németh

častne listine. Glede na to, koliko let je minilo od dokončanja pedagoške fakultete, jubilanti lahko prejmejo zlato, diamantno, železno, rubinsko ali platinasto diplomu. Pedagoški dan praznujemo na Madžarskem že od leta 1952. Vsako leto prvo nedeljo v juniju slavimo pedagoške delavce. Občina Monošter je ob tej priliki pripravila slavnostni program, ki je potekal v refektoriju nekdanjega samostana. Po odpetju himne in recitalu je župan Gábor Huszár pozdravil prisotne pedagoge in ostale udeležence slovesnosti. V svojem nagovoru je poudaril pomen praznovanja dneva pedagogov, saj se ob teh priložnostih spominjamo oseb, ki usmerjajo življenje naših otrok. Zadnji dve leti so se vrtci in šole spopadali z veliko težavami zaradi pandemije, a so bile ovire uspešno premagane. Izrazil je upanje, da to obdobje lahko pozabimo za vedno, kajti delo učitelja zahteva osebni stik in ga je možno najbolj uspešno opravljati le v razredu. »Veliko stvari ni mogoče posredovati preko zaslona, jih ni mogoče izraziti z virtualnimi načini komunikacije – morda prav tiste

stvari, ki so najpomembnejše sestavine učiteljevega dela: ljubezen, božanje, pozornost,« je poudarjal. Po županovih besedah so vsi, ki so se udeležili slovesnosti, vedeli, da je pri vzgoji in poučevanju otroka najpomembnejše, da bo otrok vedno vedel, da ga učitelj ima rad, tudi če ni popoln. Ob koncu svojega govora pa se je v imenu občine in mesta zahvalil za letošnje delo vseh tistih, ki delajo v vzgojno-izobraževalnih ustanovah.

Letos je častne diplome prejelo 8 upokojenih učiteljev. Med njimi je bil tudi Tibor Németh, ki je poučeval številne generacije

Nagrajenki Majczán Istvánné (Katalin Kancz) in Kardos Tiborné (Jutka Šömenek)

v osnovni šoli v Sakalovcih. V tej šoli je začel delati leta 1956 in je učil sakalovske otroke vse do svoje upokojitve.

Tibor Németh je končal študij na Univerzi Loránda Eötvösa pred 65. leti, tako je v okviru slovesnosti prejel »železno diplomu«. Vsakega jubilanta je pozdravil eden od nekdanjih dijakov ali sodelavcev z obujanjem lepih spominov. Učitelja Tiborja je pozdravila njegova nekdanja učenka (avtorica tega zapisa) Nikoletta Vajda.

Spominjala se je, kako vestno je učitelj te majhne šole (trije razredi so se učili kombinira-

no v skupnem prostoru) posredoval svoje znanje, nam bil zgled in oblikoval naš značaj. Bil je strog, zahteval

Nekdanjemu sakalovskemu učitelju diplomu izročá monoštrski župan

je red, vendar je z nami vedno ravnal skrbno in človeško, nas vzgajal za poštenost. V discipliniranem, ampak

telj in vzor za nas. S svojim vztrajnim delom je mnogim mladim dal prihodnost.

V okviru slovesnosti ob pe-

dagoškem dnevu vsako leto izročajo tudi Priznanje za javno šolstvo mesta Monošter, ki sta ga letos prejeli učiteljica razrednega pouka Katalin Kancz Majczán (Majczán Istvánné) in vzgojiteljica Jutka Šömenek Kardos (Kardos Tiborné). Jutka je do sedaj delala v slovenski skupini monoštrskega vrtca, upokojila pa se je prejšnji teden. Priznanje je prejela za svoje večdesetletno izjemno strokovno delo na področju predšolske vzgoje. V imenu našega uredništva iskreno čestitamo vsem jubilentom in nagrajencem.

Nikoletta Vajda-Nagy

Foto: Eszter Papp in

N. Vajda-Nagy

Svetimo skrivnostno tejlo Jezoša Kristoša

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Nej avto pa nej avtodeli

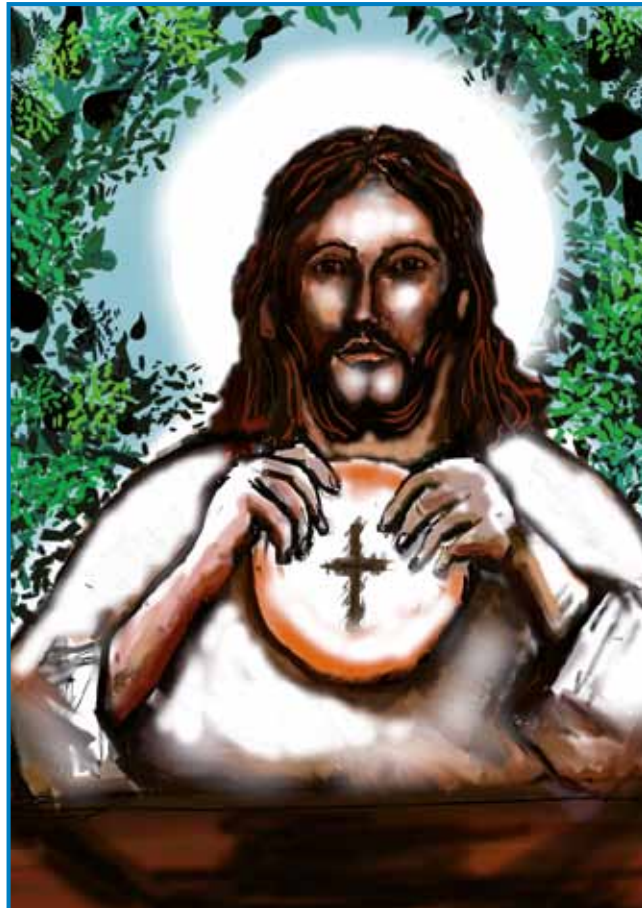
Na četrtek po nedeli svetoga Trojstva držimo dén Presvetoga Rejšnjoga Tejla. Té svetek na kratki zovemo »tejlvo« (vogrski »Ūrnapja«), štero letos vrnau na gnes, 16. juniuš spadne. Takšoga ipa svetimo spremenitev krüja v Kristošovo Tejlo, kak je tau Zveličar oprvim včino na četrtek pred svojov smrtjov. Tau nam svedoči, ka je Kristoš s svojim tejlom med nami na Zemlej. Spremenitev se zgodi pri vsakšoj mešnoj daritvi in je središče naše katoličanjske võre. Svetek je leta 1264 zapovõdo pápa Urban IV., prva so ga nej držali. Na tejlovo so že tistoga réda võvzeli sveto Evharistijo s tabernakla in go v procesiji odnesli na poštuje, paula in tranke. Gospaudovo Tejlo so nosili v zlatoj monštranci pod brokatnim nébom, sprevaljali so ga goslarge in pesmarge z zastalami. Vse okauli je bilau zeleno in cvetauče, v ništerni krajinaj so paukali in strejlali tõ. Med spejvanjom se je procesija stavila pri štiri oltaraj, gde so goršteli začetke štiri evangelijov, te pa eške prošnje za Bogá.

Na Slovenskom so na té dén meli vsefelé šege, štere pa gnesnedén več komaj gde držijo. V veukoj Ljubljani so toma svetki formo dali ježuiti, mi mo se pa v tom pisanji bole spravlati z malimi slovenskimi varašami in vesnicami.

Do drüge svetovne bojne so na tejlovo skor na cejlom Slovenskom pri poštijaj posadili majpane in zdignili zelene slavo-loke (diadalív), oltare pa so postavlati v úte z zelenjá. Gde je procesija nimo stapala, so gorokinčali rame tõ, na dvej strani dver pa posadili dvej brezi. V štajerskom Frami je vsakša iža za procesijo dala edno dekle, štero so naravnali v bejlo, njene vlasé pa skondrali s cukranov vodauv. V koroškoj Zilskoj dolini pa so pred vsakšo ižo postavili sto, na šteroga so dali eden kolač krüja, ka bi ga Baug blagoslovo.

V gorenjski Železnikaj so podje pred svetkom odišli v lejs in

tam võsekli en par majpanov. Sedem-sedem od nji so posadili na bejdvej stranaj poštuje, med najvišišima dvõma so postavili oltar. V vesnici Komenda pa so do srejde 18. stoletja držali

V četrtek pred svojov smrtjov je Zveličar krüi spreméno v svojo tejlo – tau skrivnost svetimo na »tejlvo«, gda sveto Evharistijo prineséjo võ s cerkve

procesijo na konjaj. Najnaprej sta gezdila dva pavra z zastalama, za njima plebanoš z Najsvetejšim, na konci pa več stau pavrov.

Na Dolenjskom leži varaš Novo mesto, gde so eške v 19. stoletji procesijo držali domanji ceji. Naprej so nosili eden veuki križ, te so pa stapali z banderami (zastalami) kovači, tesarge, zidarge, šauštarge, peki in na konci usnjarge. Na placi so v cajti procesije stali sodacke, šteri so po vsakšom evangeliji gnauk v luft strlili, igralo pa je tresti sodački goslarov v uniformaj.

Nika posabnoga je bila procesija pri Beneški Slovincaj (na Taljanskom) na srejdji 19. stoletja. Vsi moški so s sebov meli pükše, s šterimi so že en večer prva paukali. Na svetešnji zranek so se zglasili zvoni, v procesiji

so najnaprej nosili 18 sreberni križov. Za njimi je ojdlo kauli stau mlajšov, šteri so cingali s svojimi zvoncami. Po tistom je stapalo skoro štiristau strejlcov in samo na konci, za goslarami

bi müši nej škaudile sildji, v Stični pa so steli ž njimi tazagnati gausance. Svojo znamenje je emo tejlovski püšeu tõ, šteroga so si nabrale dekile in je odnesle svečat v cerkev. Na Gorenjskom so je potom toga vužgali in ž njimi okadili mlajše in krave, ka bi jim čaralice nej mogle škauditi. Na Dolenjskom so cvejte, štere so mlajši raztrausili pred oltarom, vküppobrali, doma posišili in z nji küjali tej za betežnike. Na Koroškom so poznali ovaške šatringe tõ. Võrvali so v mauč žitni betv, štere so na začetki tejlovske procesije vöpocuknili na njivaj. Če so je zvezali kauli svojoga pojasa, je je prej cejlo leto nej bolo križ.

Tejlvo je bilau za staro slovensko lüstvo tak veuki svetek, ka so tisti den probali vönajti tau tõ, kakšo de vrejmen. Dolenjci so gučali, ka če je na tejlovo lejpi cajt, te leko računajo na dober pauv. Tau so ranč tak dali valati, ka če je na té svetek čisto in toplo vrejmen, te štiri kedne tak ostane tõ. V Bejloj krajini so pa võrvali, ka po lejpom tejlovskom cajti slama brž posene. Prausno lüstvo je v dugi stoletjaj tau ranč tak na pamet vzelo, ka se zgodi, če na svetek Rejšnjoga Tejla dež dé. V gorenjskom Motniki so gučali, ka če se zavolo lagvoga vrejmena procesija kisnej začne, te de prej slama žmetno senila. Kauli dolenske Ribnice pa so proroküvali, ka če se na tejlovo dež lejva, tisto leto prej gausance repo zejo.

Če malo ovak računamo, držimo den Presvetoga Rejšnjoga Tejla edenajset dni po risauskoj nedeli. V največevropski rosagaj (zvün Avstrije, Rovačke, Polske, Španjolske in Portugalske) je tau delaven den, zatok majo šegau procesijo držati prišešnje nedelo. V cejlom katoličanjskom svejti pa na tejlovo sveto Evharistijo čestimo zvün meše, ka dava svetki posabno võrsko znamenje.

bi müši nej škaudile sildji, v Stični pa so steli ž njimi tazagnati gausance.

Svojo znamenje je emo tejlovski püšeu tõ, šteroga so si nabrale dekile in je odnesle svečat v cerkev. Na Gorenjskom so je potom toga vužgali in ž njimi okadili mlajše in krave, ka bi jim čaralice nej mogle škauditi. Na Dolenjskom so cvejte, štere so mlajši raztrausili pred oltarom, vküppobrali, doma posišili in z nji küjali tej za betežnike.

Na Koroškom so poznali ovaške šatringe tõ. Võrvali so v mauč žitni betv, štere so na začetki tejlovske procesije vöpocuknili na njivaj. Če so je zvezali kauli svojoga pojasa, je je prej cejlo leto nej bolo križ.

Tejlvo je bilau za staro slovensko lüstvo tak veuki svetek, ka so tisti den probali vönajti tau tõ, kakšo de vrejmen. Dolenjci so gučali, ka če je na tejlovo lejpi cajt, te leko računajo na dober pauv. Tau so ranč tak dali valati, ka če je na té svetek čisto in toplo vrejmen, te štiri kedne tak ostane tõ. V Bejloj krajini so pa võrvali, ka po lejpom tejlovskom cajti slama brž posene. Prausno lüstvo je v dugi stoletjaj tau ranč tak na pamet vzelo, ka se zgodi, če na svetek Rejšnjoga Tejla dež dé. V gorenjskom Motniki so gučali, ka če se zavolo lagvoga vrejmena procesija kisnej začne, te de prej slama žmetno senila. Kauli dolenske Ribnice pa so proroküvali, ka če se na tejlovo dež lejva, tisto leto prej gausance repo zejo.

Če malo ovak računamo, držimo den Presvetoga Rejšnjoga Tejla edenajset dni po risauskoj nedeli. V največevropski rosagaj (zvün Avstrije, Rovačke, Polske, Španjolske in Portugalske) je tau delaven den, zatok majo šegau procesijo držati prišešnje nedelo. V cejlom katoličanjskom svejti pa na tejlovo sveto Evharistijo čestimo zvün meše, ka dava svetki posabno võrsko znamenje.

*-dm-
ilustracija:*

Szilveszter Bartkó

Že pred bojnov v Ukrajini so se fejest zdignile cejne za nauve avtone, zato ka nej bilau nej čipov pa nej avtodelov. Brezi tauga pa avto vküpsklasti ne more, tak ka zdaj čakati trbej na nauvi avto, pa ranč nej malo. Vekše fabrike, gde avtone delajo, so že večkrat dolastanile, delavcom so võdali dopust, etak so probali pomagati kak sebi tak delavcom, aj je nej trbej taposlati. Zavolo toga so se cejne za nauvi avto fejest zdignile, zdaj vsikši bola nücene avtone išče. Avtone, dvej, tri pa še štiri lejta stare, dragše odavajo kak prva nauve. V dobrom pau leti so se cejne za 43 procentov zdignile. Če bi tau znali, pravijo trgovci, te bi šparali z avtoni pa bi je samo zdaj odavali. Zavolo toga, ka se je cejna bencina fejest zdignila, zdaj najbola male avtone iščejo, proto tomi, ka dostakrat dvakrat telko koštajo kak pred letom dni. Küpci se žaugajo, zdaj se pogajati ne more za avto, kelko je cejna, telko trbej plačati, zato ka zranja je leko že dragši. V Somboteli v dosta mejstaj odavajo nücene avtone pa itak vsepovsedik se najdejo küpci, steri plačajo pa odpelajo avto. Baja zdaj že pomalek tau baude, ka vsigdar menje avtonov baude. Če nede nauvi avtonov ali bodejo fejest dragi kak zdaj, ka de te menje lüstva odavalo stare avtone, trgovci nedo meli nücene avtone na odajo. Depa kak vejmo, pri nüceni avtonaj prvin ali sledkar, depa gvüšno ka popravliti ali menjavati trbej kakšne avtodele. Nevola je že zdaj, zato ka ne morejo se avtodeli küpti. Pravijo, ka ma se zgoditi, ka na edno prejdno šipo več mejsecov trbej čakati.

Ka je ednoma kvar, tau je drügoma hasek, zato ka zdaj že vsigdar več lüstva odi ta, gde stare avtone razmetavajo pa tam kipüvlejo nücene avtodele.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Obisk avstrijskega zunanjega ministra

Avstrijski zunanji minister Alexander Schallenberg, ki je bil prvi gost iz tujine po imenovanju nove slovenske vlade, se je v Ljubljani sešel z ministrico Tanjo Fajon, sprejela pa sta ga tudi premier Robert Golob in predsednik države Borut Pahor. Avstrijski zunanji minister je glede nadzora na notranji meji v schengenskem prostoru dejal, da zaradi vojne v Ukrajini ter »120-odstotnega povečanja nezakonitih prehodov meje v zadnjih mesecih« ni alternative temu ukrepu, si bodo pa prizadevali z dialogom najti rešitev, da se schengensko območje ohrani in da bodo razmere na meji znova takšne kot pred letom 2015. Slovenija, kot je poudarila zunanja ministrica Tanja Fajon, ne vidi razlogov za ohranjanje nadzora na meji. Avstrijskega kolega je obvestila o načrtovani odstranitvi ograje na meji s Hrvaško, a mu obenem zagotovila, da bo Slovenija še naprej zagotavljala ustrezno zaščito zunanje schengenske meje. Avstrija je leta 2015 na vrhuncu begunske krize uvedla nadzor na mejah s Slovenijo in Madžarsko ter ga ves čas podaljšuje. Nazadnje so ga sredi maja podaljšali še za pol leta, med razlogi pa so na Dunaju tedaj navedli tudi vojno v Ukrajini. Ministra sta sicer potrdila dobro sodelovanje med državama na različnih področjih in poudarila pomen manjšin za odnose. Fajonova je povedala, da se je pred obiskom sešla s predstavniki slovenske narodne skupnosti v Avstriji, ki so po njenih besedah pozdravili pozitivne premike na avstrijski strani. Ministra sta govorila tudi o razmerah v Ukrajini in se zavzela za sodelovanje pri projektih za obnovo države po vojni ter pomoč njenemu prebivalstvu. Zavzela sta se tudi za to, da se v EU naredi vse za uredništev zavez, danih državam Zahodnega Balkana glede vključevanja v Unijo.

V 12. številki časopisa Porabje, stera je voprišla 18. junijuša 1992, smo na prvi strani pisali o sodelovanju med Zvezo Slovencev na Madžarskem in soboško občino. Pod naslovom Sporazum potrjuje že dogovorjeno, so bralci leko prešteli: »Sodelovanje med Porabjem in soboško občino traja že vrsto let, seveda pa so se po ustanovitvi Zveze Slovencev na Madžarskem te vezi še bolj okrepile. Pred dnevi sta obe strani stopili še korak naprej, saj je prišlo prvič do podpisa sporazuma o sodelovanju. Dokument sta v Monoštru podpisala župan soboške občine Andrej Gerenčer in predsednik slovenske Zveze Jože Hirnök. V dokumentu je zapisano tisto, kar se že uresničuje. Peti člen nove slovenske ustave zdaj še bolj poudarja skrb slovenske države za avtohtone slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah. Tako se občina Murska Sobota in izvršni svet obvezujeta, da bosta v prihodnjih letih še intenzivneje spodbujala stike s slovensko Zvezo in nasploh med prebivalci ob meji,« je bilo zapisano v članki, v sterom smo leko prešteli ške, ka »dogovor predvideva tudi sodelovanje na kulturnem in šolskem področju. Posebno v šolstvu bo potrebno storiti več za ohranjanje jezika, poskrbeti bo treba za dodatno izpopolnjevanje učiteljev. Gornjeseniška šola naj bi še naprej sodelovala s šolo v Kuzmi, števanovska pa z osemletko iz Šalovec, monoštrska gimnazija pa s soboško. V sporazumu niso pozabili omeniti tudi skrbi za ohranjanje slovenskega jezika v cerkvi. Na Gornjem Seniku namreč še vedno ni slovenskega duhovnika. Sporazum bo veljal pet let, obe strani pa ga lahko še dopolnjujeta.«

Zanimivo novico so bralci našli tudi v rubriki Od Slovenije ... Pod naslovom Hitra pošta med Slovenijo in Madžarsko je pisalo: »Za slovenske in madžarske poštarje je bil ponedeljek, 15. junij, pomemben dan. Na dvorišču pošte v

smo doma mogli njati. Štja tisto so nam nej dopistili, ka bi dvera zaprli. Z nami vret so krave tti tagnali. S tovor-njakom so v dvor stanili pa na tistoga smo se mogli goraspattjivati. Bijo nad njimi zato edan poštani tti. Zato, ka gda sam k tovor-njaki ušla, mi je pravo, ka je tau nej mena valaun. Dja sam pa tau prajla: „Nika ne deja, prvin zdj-nam pa tak sam štja nej vidla Alföld.“ Zato sam tau prajla, ka nej sam stejla pred očov djau-kati. Oni so že stari bili pa nej sam njim stejla štja vekšo žalost. Vse so nas taod-

Lentiju sta glavna direktorica slovenskega PTT-ja in njen madžarski kolega simbolično izmenjala pošiljko iz poštnih furgonov in tako uvedla celinsko poštno linijo Ljubljana-Budimpešta, ki bo omogočila hitrejšo poštno povezavo med državama.«

Nej sam mejla greja. Pod tem naslovom je Karči Holec piso o tom, ka njemi je pripovedala Varnji Margit. »1951. decembra, vnoči je vora dvanajsat bila, da so po nas prišli. Nej so čakali, ka bi dvera oprli, včasi so je notravtrnili. Očo pa brata Ferenca so k stanej postavili. Potejn so pa gvant začnili völjčati z omara. Edan za drudjim. Da so materinoga v rotjé vzeli, tak so prajli: „Tau je stari kurvini gvant.“ Etak grdo so goučali z nami. Telko smo leko s seuv nesli, ka nam je v lejan (prt) notra šlau. Drugo smo vse doma mogli njati. Gvant smo notra sklali, kolač kröja, pa tri litra mlejta. Tau je bilau vse. Živali, gausi pa ka smo znautra v rama meli, vse

pelali. Očo, mater, Ferenca, Maričko, namé. Stovornjaka so nas na bagaun spatjivati. Töj nas je že z več vesi bilau. Dva dneva smo se pelali v bagauna. Cug je samo te stano, da so lüstvo goravzeli. Pelali smo se kak živina, zato ka štja okna nej bila, gde bi vö leko poglednili. Dva dni smo dardjetali od straja. Bili so takši, steri so spoj batežni bili. Zato, ka so je batežne s postale vöpobrali. Večkrat je cuk stano, gda smo mrto lüstvo vöklali. Na drudji večer smo stanili v Tedeja pa so nas dolazapovedli z bagauna. Nej daleč odtec so štale stale, gde smo mesto dobili. Vsakši daubo edno slamatno mesto, kama si je dolalego. Okna pa dvera so nej bila na štala skur edan gvant mejsac. Tak mrzlo je bilau znautra, ka je voda zmrznila v kanta. Dočas, ka smo nej odli delat, smo cejli dén znautra v štala bili. Vsakši zranjak pa vačer smo vöstanili pred štalo pa so nas paršteli, če stoj ne fali. Sletkar, gda smo pri zidaraj delali,

je že malo baukše bilau zato, ka tam smo že malo baukšo djesti dobili. Mi ženske smo tti ranč tak mogle delati kak moški. Cügeo (opeko) pa beton smo nosile. Petdeset mejtrov sam leko samo kraj ušla od tistac, gde smo ranč delali, dala nej. Dosta smo trpali pa dosta lüstva je mrlau. Bijo je edan človek, steri je s plüči emo nikšo bajo, nej daubo sapé. Da smo znautra spali v štala, te je nej daubo lufta. Dvera so furt oprejta mogla biti. Če je stoj zapro, te so mena prajli, aj nim döjn oprém. Dja sam njim furt oprla, dapa bila je s te krajine edna žena, stera furt zaprla dvera. Srmak človek naslejdnja že vö üšo na gaulo zemlau pa tam spau. Tam je štja bola batežan grato pa mrau. Zaman je sto k doktora titi, nej so ga pistili,« je parpovejda sogovornica in raztolmačila, ka so leta 1953 avoštje prišli po njau in so jo odpelali v Somboteu v vauzo. Tau so trdili, ka je prejkodla v Jugoslavijo: »Žvöjn vode pa skaurdja sam nikanej dobila. Vsakši dén so ma bili. Nej so ma pitali, ka sto sam, ali zaka sam tam. Tak so ma vtjüpbili, ka sam že tak slaba bila, ka sam vtjüp spadnila. Odtec so ma v Budimpešto pelali v Marko, ta, gde saudijo. Najprvin sam dvej pa pau lejta dobila. Drudjin, gda so ma zvali, te so ma pitali, ka gda so ma internirali na Alföld. Prajla sam, ka leta 1951. Ženo, stera ma je taužila, tisto so pa 1953. leta zgrabili. Gda sam tau prajla, te so vtjüppoglednili pa so ma vöposlali. Za pau vöre so ma nazaj zvali pa so deset mejsacov pistili od vauze. Nej sam mejla greja, pa döjn sam skur dvej lejta zaprejta bila. 1956. leta smo domau prišli. V rama drugo nej ostalo, samo štiri stané, drugo so vse pokradnili. Tak, ka smo znauwa leko začnili.«

Vküppobrala: Silva Eöry

Poslušali smo predavanje

Psihiatrične motnje

Člani Društva porabski slovenski upokojencev smo 24. maja slišali zdravstveno predavanje v Slovenskom domu v Monoštri.

Primarij, psihiater *dr. Gábor Sebestyén* je nam govoril o starosti, depresiji, demenci pa od odvisnosti od alkohola. Psihiatrični betegi so ranč takši gé kak drugi betegi. Če stoj psihične simptome ma, aj ide k padari pa prosi za pomauč. Baja je tau, ka eške gnesden geste, ka se lidgé bojiyo od šigmatizacije, dozatajijo svoj beteg ali pa kesnau déjo k doktoru. Družba na žalost še v 21. stoletju gleda na psihiatrične betežnike kak na kakšne posebneže.

Kak leko grata stoj psihiatrični betežnik? Razlogov (okok) je dosta gé. Leko povzroči fizična ali duševna trauma, depa genetski vzroki tó. Leko so vzroki spremembe v žilaj v možganaj, leko so zastrupitve, dapa leko so tau takšni vroki tó, za stere medicina gnesden eške ne vej.

Depresija je beteg našoga cajta. Na leto kauli 70 gezero lidi grata depresivnih. Psihiater je nam raztomačo, kak tau leko gorspoznamo, kakšne simptome mamó in kak se leko zdravijo. Depresija je dugotrajni beteg, začne se s fizičnimi simptomi – če betežnik ne dobi pomauči – potejn psihični tó gorstaupijo. Betežnik ne more spati, vnoči lagvo mišljenje ma, od steroga se ne more rejšiti, nema apetita, neške gesti, vsigdar je trüden. Nema dobre volé pa pesimističen grata. Zgibi aktivnost, nema ciljev. Če pri cajti ne dobi pomauči, leko napravi samomor tó (öngyilkosság).

Depresija je dugi proces. Poma-lek grata človek betežen, dapa zdravljenje tó dugo trpi. Leko se vrači s psihoterapijo pa z vrstvom. Gospaud doktor nam je na videofilmi notpokazo, kak se te bolniki ponašajo, vse zavračajo, kak se pravi, njini beteg je napisani na njini obraz. So blejdi, brezi mimike, majo notspadjene oči. V drugom tali je psihiater govoril o Alzheimerjevi bolezni pa o odvisnosti od alkohola. Alzheimerjeva bolezen je oblika demence, leko go povzročijo

možganskakap, možganskatrauma ali dugotrajni alkoholizem. Stokoli leko dobi te beteg, ne šte

Leko agresivni tó gratajo. Naslednje več ne morejo samostojno živeti.

Predsednica društva penzionistov Marijana Fodor pa predavatelj dr. Gábor Sebestyén

se, ka je prva bijo, vönavčeni ali prausen človek. Betežniki gnauk samo pozabljeni gratajo, zgibijo orientacijo. Ne

Kak leko njim pomagamo? Simptome moramo rano vpa-met vzeti pa nji k doktoru pelati. Na žalost, se s toga betega ne

Skupina naši penzionistov

vejo, gé so gé, kakšni den, mejsec ali leto pišemo. Zablaidijo, najprva kratkoročni spomin zgibijo, kasneje dugoročnoga tó.

more vözavračiti, dapa proces se leko upočasni. Training možganov tó dosta leko pomaga, recimo kartanje, šak, v glavej ra-

čunati, novine šteti, kakše kratke novele. Dosta trbej biti v naravi, se šetati, gibati. Naj ne ostanejo sami, naj jih doseže dosti impulzov.

Na Vogrskom skurok en milijun lidi trpi od odvisnosti od alkohola. Vsigdar več mladi pigé redno. Odvisnost od alkohola leko povzročijo geni, leko erbamo od starišov pa stari starišov. Doma vidijo, ka stariške pigejo, v takšnom okolji gorzrastejo, negativno minto (vzorec) majo pred sebov. Alkohol je dober prauti stresi pa težavam, dapa samo za en čas pomaga.

Kak pravijo, alkohol pigemo, gda smo veseli pa ga pigemo, če smo žalostni. Tau je taša šega pri nas.

Dostafele terapij geste, kak se leko rejši od alkohola. Dr. Sebestyén je pravo, ozdravitev je najbolje odvisna od samoga betežnika. Tašoga recepta jim prej ne more gospisati, naj posenco, kupico ne vzemejo v roké. Če sami majo zatau volau pa mauč, te je že dobro.

Prejk vöro pa pau je držalo predavanje, dosta nauvoga smo čüli in vidli na filmi. Naša predsednica *Marijana Fodor* je vesela bila, ka nas je telko prišlo na predavanje, telko nas je najgeri bilau. Zahvalila se je gospaudi doktoru za zanimivo predavanje. Vej pa kak starejši graüjemo, vsikši naj vej, ka leko pride, ka nas eške leko čaka.

Margit Čuk

»PESEM JE KAKOR PTICA, KI V ŽIVLJENJE POLETI«

Ljudska pevna skupina Rožmarin Društva porabskih slovenskih penzionistov je 2. junija 2022 nastopila v Beltincih, gde so svetili 70 let društva upokojencev Beltinci. Nastopilo je 11 skupin. Porabska skupina Rožmarin je spejvala tri lejpe porabske pesmi. Na konci je bila pogostitev, druženje pa še skupno spejvanje. Bijo je lejpi in veseli program.

MF

... DO MADŽARSKE

Pripravili so osnutek proračunskega zakona

Minister za finance Mihály Varga je prejšnji teden po tiskovni konferenci izročil osnutek proračunskega zakona za leto 2023 predsedniku parlamenta László Kövérju. Finančni minister je na tiskovni konferenci izpostavil, da sta jasna cilja proračuna za naslednje leto znižanje skupnih stroškov in okrepitev obrambnih zmoglosti države. Kot je dejal, pripravil se je osnutek proračuna, ki ohranja dosedanje dosežke, skrbi za varnost madžarskih družin in za rast gospodarstva. V osnutku proračuna se predvideva 4,1-odstotna gospodarska rast, 3,5-odstotni proračunski primanjkljaj in 5,2-odstotna inflacija.

V strukturi osnutka zakona najdemo dve novi postavki, in sicer v obliki sklada za ohranitev nizkih skupnih stroškov (670 milijard forintov) in sklada za obrambo (842 milijardi forintov). Sklada naj bi se financirala iz davkov na dodatni dobiček (extra profit), ki ga bodo plačevali banke in zavarovalnice ter oglaševalni sektor, farmacevtska podjetja, letalske družbe in trgovine na drobno.

Od leta 1999 ni bilo tako visoke inflacije

Po podatkih Centralnega statističnega urada je bila majska inflacija 10,7 odstotka, saj so cene rasle hitreje od pričakovanega. Hitrejše rast cen so nazadnje merili leta 1999, torej v 21. stoletju razvrednotenje denarja še nikoli ni pomenilo takšnih težav. Cenovni indeks 10,7 odstotka je seveda povprečje, saj so cene prehranskih artiklov narasle v večji meri. Živila so postala povprečno dražja za 18,6 odstotka, najbolj so se podražili margarine (41,4 %), kruh in krušni izdelki (37,5 %), siri (35,4 %), mleko in mlečni izdelki (30,3 %). Za več kot 10 odstotkov so se podražili tudi novi avtomobili, več plačujemo tudi za razne storitve. Torej ni takega segmenta gospodarstva, kjer ne bi prišlo do podražitve.

Vlada z garantiranimi cenami določenih artiklov (določeni prehranski artikli in naftni derivati) zavira inflacijo, ki bi lahko bila brez tega ukrepa tudi od 15- do 16-odstotna.

GDA RAUŽE GLEDAM, VSE DRÜGO POZABIM

Kustuga Veronika, po mo-
žej Šulič, naokrajma Vara-
ši živejo v ednom malom
rami, gde puno rauž cvete.
Oni so ovak z Gorenjoga Se-
nika, spodkar pri pošitji so

Veronika Šulič (Sulics Józsefné) zdaj v Varaši živejo

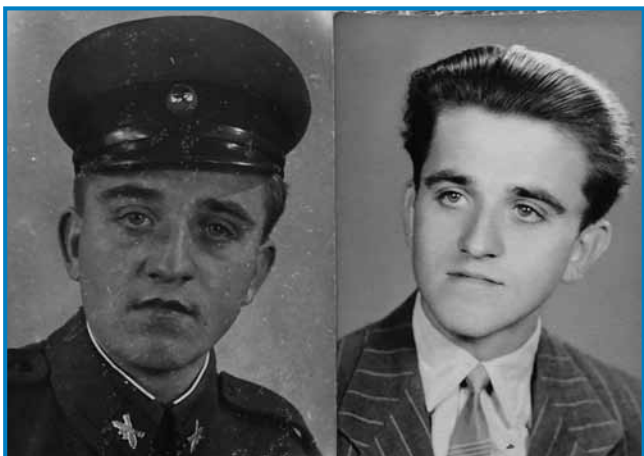
doma bili. Še gnesden stoji
rojstni ram pri pošitji, gde
je edenajset mlajšov gora-
raslo. Lejpa mlada lejta so

z Gorenjoga Senika biu,
samo on je na Janezovom
brejgi biu doma, ge pa spo-
di pri pošitji.«

- Kelko mlajšov je vas
doma bilau?

»Nas je edenajset bilau, se-
dem pojbov pa štiri dekle.«

- Kak ste mesto meli v tis-
tom malom rami?

Kejpa moža Jožefa Šuliča

meli, depa zavolo toga, ka
nji je dosta bilau doma, gda
so se oženili, so morali zdau-
mi titi. Gnesden že sami ži-
vejo, kak mauž tak hčerka
že večno spita. Enga sina
majo, dva vnuka pa enga
pravnuka, kak so mi par-
povej dali, zvün nji oni že
drügoga veseldja nejmajo.

- Tetica, vi ste se na Gore-
njom Seniki naraudili.
Pa kama valaun so bili
vaš mauž?

»Ranč tak kak ge, on je tö

»Tak ka cejli vsi
vküper nikdar smo
nej bili. Ge sem
najmlajša bila, ka
so najstarejši bili,
tisti so te že nej
bili doma, eden je
v Budimpešti biu,
drügi so pa že v Va-
raši bili pa tak smo
zato mesto meli.«

- Od sedem bra-
tov pa štiri sester
kelko vas še žive?

»Že samo dve, ge

pa sestra, drügi so že vsi
tapomrli.«

- Tetica Veronika, gda ste
nutra v Varaš prišli?

»Leta 1962 sva se ženila,
sprvoga smo doma na Se-
niki bili. Mauž doma na Ja-
nezovom brejgi, ge pa tam
pri pošitji. Gda sem rodila
hčer, te sva še tö doma bile
s sestrov vret, stera je te že
mejla eno dejte. Mauž je te
čas na Vogrsko odo delat,
zato ka te je tü še nej tak
bilau dela.«

- Vi ste kama odli delat?

»Ge sem tö v dosti mejstaj
delala, v Soproni, Uraiújfal-
luni, Komáromi, dosta sem
pa že pozabila, gde vse sem
odla. Sledkar je že baukše
bilau, zato ka mauž je v gim-
naziji daubo delo kak hiš-
nik. Tak sva te v Varaš priš-
la zato, ka k taujoj slüžbi je
odlo stanovanje (lakás), ka
je nam te fejst dobro prišlo.
Ge sem sprvoga v Varaši
nej mejla delo, edno leto
sem doma bila. Gda sem
v socialni špitalaj (bolnici
za duševno prizadete) delo
dobila, sprvoga sem vesela
bila, depa sledkar se mi je
že nej vidlo. Zato ka vnoči
sem nej mogla spati, vsig-
dar se mi je od tauga senja-
lo ka name déjo, biti me
škejo betežniki. Zato sem
pa te bola nej spala, nej
ka bi se mi kaj senjalo. Na

Njina mati z vnukico

konci sem te bola tamnjala
špitale.«

- Gde ste si potej m delo
najšli?

Njini portreti iz mladi lejt

»V židano fabriko sem üšla
delat, najprvin edno leto
kak čistilka. Te sem edno
leto tak vönjala, ka sem
rodila pojba, gda sem nazaj
üšla, te sem že v „cérnázó“

Na zdavanskom kejpi s starišami od moža

prišla. Tau delo se mi je
že vidlo, cejlak do tistoga
mau sem tam delala, ka
so mi nej gorprajli, zato ka
so fabriko zaprli. Te sem v
elónyugdij (predpenzijo)
üšla, depa ge sem nej doma
ostala, vsigdar sem si nišo
delo najšla. Tak je tau bilau

dočas, ka sem sedemdeset
lejt stara nej gratala, te sem
prajla prejdjnoma, ka več
nemo delala, malo škem

počivati.«

- Zdaj ste kelko
stari?

»Zdaj sem osemde-
setdvej leta stara.«

- Gda so vaš mauž
mrli?

»Leta 1993, gda je
petdesetšest lejt
star biu. Pa vidiš,
hči je ranč tak pet-
desetšest lejt stara
bila, gda je mrla.«

- Gde je sin?

»On v Slovenskoj
vesi žive z druž-
inov, dve dekle ma
pa edno malo vnu-
kico. Tau je mena

sploj velko veseldje, zato
ka zvün nji že drügoga tak
nejmam.«

- Lagvo je tak na sama
živeti?

»Fejst, sploj pa od tistoga
mau, ka je dekla
mrla, si mesta ne
najdem pa trno
ranč nika me ne
briga. Vsigdar mi
ona odi na misli,
ona je vsikši den
sé k meni prišla,
vleti sva tü v künji
sejdlje, vzimi pa v
iži pri kalaj sva se
segrejvale.«

- Zvün sina, vnu-
kic pa pravnu-
kice vas še kaj
veseli?

»Pogledni vö na
okno kak lopau
rauže cvetejo, naj-

bola tista trnjova, tista je
lejpa. Ranč ne vejm, gda
je tak lopau cvela. Gda gle-
dam te lejpe rauže, tašoga
reda vse lagvo pozabim,
one me fejst veselijo.«

(Kejpp na 1. strani: Vsi
bratke pa sestere, bilau nji
je 11)

Karči Holec

Od inda v gnešnji čas

PRIPOVEJSTI O SLOVENSKI KRAJINAJ

Nazadnje smo s Celjskimi grofi v Celji vküper bili. Po reki Savinji smo do ta prišli. Po njej tadale v Dolenjo Savinjsko dolino pridemo. Gda po njej naš čonaklin po vodej tadale plava, v veliko reko Savo pride. Depa eške prva se v varaši stavi, steri je nisternim eške bole kak Celje poznano.

Laško

V svejti je najbolje po svoji pijači poznano. Ja, od piva pripovedjamo. Vejmo, ne

zemli se je hmelj (komló) začno pauvati, brez steroga gnešnjoga piva ne poznamo. Gda se po cejlj Savinjski do-

Hmelj ma v Sloveniji skur gnako dolgo tradicijo kak delanje piva. Steroga gnes poznamo, je iz divdjoga vöprišo. Depa v slovenske krajine je na skrivma iz Bavarskoga prišo. Tam so ga za svojoga meli pa veliko skrb tó, ka samo pri nji ostane. Od monopola gučimo. Depa tiste prvo »fkradnjeno« biljje je brz na velke po paulaj rasti začnilo

smejmo reklame za alkohol delati, depa ranč ta pijača je Laško za varaš naredla. Dokumenti nam pripovedjajo, ka se je prvo pivo v Laškom začnilo 1825 delati. Gvüšno, ka lidge so domanje pivo za sebe že davnik delali. Mi od

lini preodimo, vseposejdi se paula s hmeljom leko vidijo. Mi pa zdaj više Laškoga stau-pimo. Tam se je vse vküper začnilo. Tam na brejgi eške gnes zidine inda velkoga grada Tabor stodjijo. Od nje-ga prvi dokumenti iz 1265.

Tak gnes grad Tabor vögleda, tau je od njega ostalo. Spodkar skauzi Laško Savinja teče. Stera vej hüdo prejk svoji brgaw staučiti pa velke poplave naprajti

piva za odavanje gučimo, stero je v krčme prišlo pa po tejm doj po gutaj steklo. Ta industrija je za seuv eške neka drugo prinesla. Na

leta nam kaj več leko povejo. Velki gospudje Spanheim so ga dali zozidati. Ménje Tyver so njemi dali. Malo več kak 200 lejt po tejm so

ga Törki gor vužgali. Po tejm so kaulak njega nauve viske stejne dali naprajti, aj ga Törki znauva ne vničijo. Od tistoga časa se grad Tabor zové. Od taborov smo že neka v vaši pa naši novinaj pripovedjali. Tabor je leko cerkev tó bila, kaulak nje so stejne gor posatvili, stere so lidi pred Törkami varvale. Mi pa znauva v čunaklin se sjedemo, Laško, Törke, pivo pa Tabor za zar njamo pa pomalek do Rimski Toplic pridemo.

Zdrava voda

Iz skale više Savinje že od inda termalna voda vöteče. Lidge so že davnik vedli, ka ta voda v sebi zdradvje nosi. Tak so za časa Rimskoga imperija tam oprvin dva baze-na z vraučo, toplo pa mrzlo vodau napravili. Iz tam do gnes menje Rimske Toplice sega. Od toga nam arheologija pripovedja. Tam so zavole darov najšli, stere so lidge v tisti davni časaj tam njali. Tak so se za svoje zdravdje zavalili. Tadale se od zdrave vode 1486. leko kaj več ta-prešté. Depa tau je eške nej tak vögledalo, kak so nam gnes toplice poznane. Od toga od leta 1840 tadale leko pripovedjamo. Enomi velkomi bautoši je zdrava voda na velke pomagala. Z veliko investicijo je začno pa rejsan moderne, velke toplice je naredo.

Stare pošitje

Prva so pošitje po zemlej bile napravlene, so reke pošitje bile. Po nji se je šlau iz enoga v drugi kraj, po nji se je blago »vozilo«. Tak ranč na toj križarki dvej rek že od inda so lidge živeli. Ta 5000 lejt nazaj so si svoje rame na brgaj više vode gorpostavili. Kak so se tisti lidge zvali, nam je nej poznano. Že tam 3000 lejt nazaj pa je že malo več poznanoga. V krajini kaulak gnešnjoga

Zidanega Mosta so lüstva Ilirov pa Keltov živela. Tak se vej, ka tau so pleme Japodov bili pa eške dvauje plemen nam je poznani, Latobiki in Lavriski. Za njimi velki rims-

li, ka drugi so nauve naredli. Tak se leko v Savinji pa Savi eške gnesden dosta toga najde, ka nam od indašnji maustov prejk tej dvej rek pripovejda. Od toga tó, ka

V gnešnji moderni toplicaj eške vsigdar tisti prvi rami iz leta 1840 stodjijo. Vö iz zdrave vode smo prišli, po Savinji s čunaklinom tadale demo. Že od Celja cejli čas skrak nje štreka dé. Tak vküper z njau do Zidanega Mosta pridemo. Njegvo menje nam vse povej, maust je nej lesení, maust je zozidani. Tam pod njim se Savinja v Savo zlidjé

ki časar Vespazijan zapovej sodačke tabore gor postaviti. Vsi, steri so po vodej es pa ta »biznis« delali, so porcije morali plačati.

kaulek vesi pa mausta se je industrija začnila. Dvej velkivi fabriki sta tam kaulak leta 1860 začnile živeti. Ena je oli, druga pa na velke ci-

Pod tejm maustom Savinja v Savo priteče. Kuman po prvom zozidanom mausti je ves tau menje dobila. Prva so je iz lesa delali. Kelko nam je poznano, že v časi Rimskoga imperija je eden biu napravleni. Leto 290 se je pijsalo. Té aj bi že iz kamnov biu napravleni. Po tejm so je vsigdar znauva delali, gnauk takše, drgauč malo ovakše pa tak vse do toga, steri zdaj tak vögledja. Depa Zidani Most več kak eden maust ma. Po tistom starom nej štreka šla, po njem so kaula rugatala

Vejmo, ka takšni objekti na vodaj veliko vrejdnost majo. Cejla zgodovina nas leko navči, kelko sodačije je prejk po nji ojdlo, se pelalo. Z vsejmi mostami skrak Zidanega Mosta nika ovak nej bilau. Eni so ji zatoga volo podejra-

ment delala. Tau pa že v tisti čas spadne, gda v dolino štreka pride. Tau je nauva pošitja, tista pošitja po vodej pa pomalek premine. Ja, vse takše kaj nauvoga prineso, staro pa v zgodovino odide.

Miki Roš

»VRLI SODAK« JE STAU LEJT STAR

Vrnau pred stau lejtami je v maloju češkoj vesnici Lipnice eden bohemski pisatel grizo svoj klabajs in premišlavo, kak aj dale piše, ka vse je delo njegvi »Vrli sodak Švejk v prvoj svetovnoj bojni«. Té vagabund se je zvau Jaroslav Hašek, šteroga bi venak ranč nej poznali, če bi med lejtami 1921 in 1923 nej napiso svojo erično pripovejst o norlavom vojaki, šteri je dostakrat pokazo, ka je donk zavolé čeden. Če rejsan se je Haški nej prišikalo, ka bi končo svoj roman, je grato najbolje poznani češki pisatel, njegvi Švejk pa najbolje erična figura v češkoj literaturi. Pisec se je naraudo leta 1883 v Pragi, v sedemnajsetom leti so ma vödali prva satirična pisanja. Za pravoga novinara pa so ga zavolo razvüzdanosti nikdar nej gorvzeli, zatok je mogo odavati pisauve. Biu je veuki lump, zavolo incidentov po krčmaj so ga večkrat zaprli v vauzo. Leta 1915 je mogo Hašek tó ru-

kivati v sodayijo avstro-ogrske monarhije, gde je med tivaršami in prejdjnimi najšo figure za svoj kisnejši roman. Za en malo je zbejšo prejk k Rusom (»veukim slavskim

»Če je komi dano, ka ga obesijo, tisti se ne zalezé« - vrli sodak Švejk je baugo eške najbolje naure zapauvedi in tak grato najbolje eričen norc v literaturi

bratom«), leta 1917 je biu cuj pri proletarskoj revoluciji. Po bojni se je povrno v Prago, štera je bila tistoga ipa že glavni varaš nauve Češkoslovaške republike. Problemi so samo te gratali, gda so gorprišli, ka

se je večkrat oženo brezi toga, ka bi se prva razpito. Haška so vlačili po birovijaj, gda pa so ga končno na méri njali, se je odlaučo, ka začne pisati svoj roman o Švejki.

Želo je vküpsklasti šest knjig, de je pa samo štiri leko končo. Oprvim je pripovejsti o »vrlom sodaki« vödau v tenki irkaj, štere so odavali njegvi padaške. Tejlo Haška pa je zavolo bohemsoga žitka tak na ni-

koj prišlo, ka je januara 1923 – nej je biu eške štirideset lejt star – zavolo betega plüč in srca zapüsto té svejt. Njegve slejdnje rejči so bile: »Nikdar sem nebrodo, ka je tak žmetno mrejtí.«

Roman o Švejki je končo njegvi padaš, novinar Karel Vanek. Gda je vöprišo tretji tau, šteri je eške faliu, so Jaroslava Haška poznali že po cejlom svejti. V češkoslovaškoj sodayiji so leta 1925 dojzapo vödali njegve knjige, de so pa vrnau zavolo toga eške bole prilüblene gratale. Za tri lejta so v Berlini oprvim nutpokazali gledališko igro s štorijami Švejka, v največ tihinski rosagov je roman prišo vrnau v nemškoj rejči.

Gda štémo té knjige, ne vejmo, ali je »vrli sodak« rejsan nauri ali se samo tak dela. Ali je pravi norc ali pa edini trejzen človek v cejlom zmejšanom svejti? Ali samo iške kompromise in samo zatok bauga, ka bi živ austo? Če rejsan ma

včasí dobro dé, včasí lagvo, nikdar ne pozabi pripovejdati svoje anekdote. Ž njimi pokaže, kak absurdna je sodayija in cejla bojna. Zmejs pa grata njegva figura simbol maloga človeka, šteroma nika drügoga ne ostane, kak liki ka se špota z diktature, militarizma in fanatizma.

Pravijo, ka med lidami krauži dosta več »švejkovi« anekdot, kak liki je je Hašek dojspiso, Čehi na priliko eške gnesneden gučijo: »Nauri si kak Švejk«. Knige o vrlom sodaki so dojobrnau na 58 gezikov, najbolje erične ilustracije o toj naivnoj figuri je napravo karikaturist Josef Lada. Če je zaglednemo, včasik gvüšno vejmo: tau je biu tisti banjati možak, šteri je norca narédo s cejle sigurne sodayije in vsej gizdavi velikašov v Srejdnoj Evropi.

-dm-

ilustracija:

Szilveszter Bartkó

Brez vodé nega življenja

Voda je življenje, brez vodé niške ne more živeti. Ne rastejo rastline, ne živejo živali pa človek tó ne more bivati. Brez hrane leko živemo 3-4 kedne, dapa brez vodé samo par dni. Spijmo na den 2 pa pau litra vodé, te tó moramo piti, če smo nej žedni. Voda je najbola zdrava in nam najbolje pogasi žejo. Dvej tretjini človeškoga tejla je iz vodé. Novorojeno dejte ma 80 procentov, mlašečo tejlo 70 procentov, vözraščeni človek 65 odstotkov, starejši pa 50-55 procentov vodé v sebi.

Pitje vodé ma številne pozitivne učinke. Zazrankoma na prazni želaudec moramo vsakšo paut edno posenco (kozarec) vodé spiti pa ranč tak pred gestinom podnék pa večer tó. Meli mo baukši apetit, baukšo prebavo (emésztés) pa menje želaudčne kisline. Normalizira nam krvni pritisk, voda je dobra, če nas glava boli pa za krvni cuker tó. Če pigemo, čemeri (strupi) tó bole odhajajo s tejla.

Če nam voda fali v tejli, tau leko povzroči dostafele betegov. Je leko vzrok, ka nam iz nausa krv teče. Lampe pa gezik nam süjiva gratata, nemamo slin. Kauža nas srbi, glava nas boli, vrti se nam, brž trüdni gratamo. Krvni pritisk nam dojspadne, malo cükamo, cikalina kmična grata. Če fejst vöposenemo, leko pride do šoka ali celau do smrti.

Tejlo zgibi vodau z dihanjom (légzés), s švicanjom

pa z uriniranjom. Dehidriramo te tó leko, če mamovisko vročino, vömečemo (bruhamo) ali mamodrisiko. Dapa tau se nam leko zgodi, če mamoopeklino, nam tejlo zgori. Ranč tak leko dehidriramo, če težko

delo delamo na velki ici, pri športi, gde fejst švicamo. Kak se leko branimo, kakšne prevencije gestejo? Ne čakajte, ka bi žedni gratali, pijte na gausti vodau, sok ali čaj. Dostafart ligdé ranč na pamet ne vzejmjo, ka so žedni gé, tau se najbolje s starejšimi zgodi. Kamakoli dete, en glaž vodé morate s sebov vzeti, te leko gdekoli pigete.

Če težko fizično delo mate ali pri športi, vsakih tresti

minut spijte en trünček (kozarec) vodé. Ne delajte nika na sunci, gda je najbolje vrauče, bole zazrankoma ali prauti večeri.

Vodau v tejlo s hrano tó nutnesemo. Gejte takši sad pa zelenjavo, steri majo dosta vode pa vitaminov v sebi (šalato, aubrike-kumare, paradajs itd. pa melone, djabke, grüške, črešnje pa djagode). Dapa ne gajte dosta hrane, stera je trno osolena ali pocukrana. Ne pijte dosta alkohola tó nej, alkohol od organizma vodau krajpotegne. Če dosta alkohola pigemo, smo vse bole žedni.

Voda je vir življenja. Omogoča krvni pretok, delovanje celic in razstrupljanje organizma. Voda je najpomembnejša snov na Zemli.

Antoine de Saint-Exupery v Malem princu etak piše o vodi: »Voda, nimaš ne okusa ne vonja, ne moremo te opisati, uživajo v tebi, ne da bi vedeli, kaj si. Ne moremo reči, da si nujna za življenje: ti si življenje samo. Navdajaš nas z veseljem, ki ga ni mogoče razložiti z našimi občutki. S tabo se k nam vračajo sile, od katerih smo se že posloveli. Po tvoji milosti začnejo v nas ponovno vreti presušeni izviri naših src. Ti si največji zaklad na svetu ...«

Margit Čuk

ilustracija: svetovni splet

**SPORED SLOVENSkih
TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV**
**OD 17. JUNIJA
DO 23. JUNIJA**
PETEK, 17.06.2022, I. spored TVS

6:25 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 Ugriznimo znanost: Varo kopanje, 10:30 TV-izložba, 10:45 Šef doma: Zdrava malica za v službo, 11:10 Danes dol, jutri gor, 11:35 TV-izložba, 11:50 Tarča, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Letovišče, 14:20 TV-izložba, 14:35 Prislunimo tišini, 14:50 TV-izložba, 15:05 Mostovi – Hidak, 15:40 Otroški program, 16:20 Infodrom, poletje 2022: Vojna v Ukrajini, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Ah, ta letal!: Biti prostovoljec, 17:50 Družina Jazbecjak, risanka, 18:00 Šef doma: Tribarvni njoki, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Poletni pozdrav, 21:25 Na lepše, 22:00 Odmevi, Šport, 22:45 Kinoteka: Zakon po italijansko, 0:30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 1:50 Napovedujemo

PETEK, 17.06.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 8:20 Videotrak, 9:20 O živalih in ljudeh, 10:00 Dobro jutro, 12:50 Kolesarstvo - dirka po Sloveniji: 3. etapa, 15:40 Na vrtu, 16:20 Za vedno tu, Slovenci od Krasa do morja, 17:15 Koncert: Lepotica in zver, Big band RTV Slovenija, Anika Horvat in Klemen Klemen, 18:55 V vrtincu ljubezni, 19:55 Panorama, 20:40 Gospodarstvo, 20:55 Magnet, 21:10 Tekoč, 23:30 Henrikova svoboda, 0:35 Videonoč

SOBOTA, 18.06.2022, I. spored TVS

6:25 Odmevi, 7:00 Otroški program, 10:45 Infodrom, poletje 2022: Vojna v Ukrajini, 11:00 Kapucar, 11:20 TV-izložba, 11:40 Ah, ta letal!: Biti prostovoljec, 12:15 Duhovni utrip, 12:30 Ozare, 12:35 Kaj govoriš? = So vakeres? 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 O živalih in ljudeh, 13:55 TV-izložba, 14:10 Podjetno naprej: Posestvo Saksida, turizem z vinarstvom, 14:40 Prislunimo tišini, 15:00 Ekipa Bled, 15:30 Rojaki, 16:00 Nebesni zmaj, 16:30 Na vrtu, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Luka in Lučka, risanka, 17:30 Ambienti, 17:55 Sobotno popoldne: Poletni izbor, 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Utrip, Šport, Vreme, 20:00 50 let Vala 202, dokumentarni film, 21:00 Potovanje, 21:40 Poročila, Šport, Vreme, 22:10 Sedmi pečat: Nočni ptič, 0:15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:40 Dnevnik, Slovenska kronika, Utrip, Šport, Vreme, 1:35 Napovedujemo

SOBOTA, 18.06.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 7:00 Najboljše jutro, 8:30 Spomini: prof. dr. Niko Toš, 10:55 Nova dvajseta, 11:50 Avtomobilnost, 12:50 Kolesarstvo - dirka po Sloveniji: 4. etapa, 15:15 Gimnastika - svetovni pokal, 18:00 Plavanje: Svetovno prvenstvo, 19:55 Kajak-kanu: Slalom na divjih vodah, svetovni pokal, 21:05 Ritmična gimnastika: Mnogoboj posamično, mnogoboj ekipno, evropsko prvenstvo, 22:30 Poletna noč: 50 let Slovenske popevke, 23:55 Videonoč

NEDELJA, 19.06.2022, I. spored TVS

7:00 Otroški program, 10:55 TV-izložba, 11:20 Ozare, 11:25 Obzorja duha, 12:00 Ljudje in zemlja, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 51. Tabor slovenskih pevskih zborov Šentvid pri Stični, 14:45 TV-izložba, 15:10 Pepelko v Zlatem gradu, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Bacek Jon, risanka, 17:30 Ginovo potepanje po zahodni italijanski obali: Toskana, 17:55 Joker, 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20:00 Trigrad, 20:55 Intervju, 22:00 Poročila, Šport, Vreme, 22:25 Nekdo je še v gozdu, 23:20 Za lahko noč: C. Debussy: Morje, Simfoni-

ki RTV Slovenija, 23:55 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:20 Dnevnik, Slovenska kronika, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1:15 Napovedujemo

NEDELJA, 19.06.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 6:30 Duhovni utrip, 6:45 Samospevi z mladimi virtuozii (Nina Frasn, Martin Sušnik), 7:10 Musica creativa: Mladinski pihalni orkester Musica creativa in Matjaž Meden, 7:45 Po Tihem oceanu s Samom Neillom: Z ladjo Resolution na Havaje, 8:35 Nova dvajseta: Vroč seminar, 9:10 Nova dvajseta: Rož ni nikoli preveč, 9:30 Islandija z Alexandrom Armstrongom, 10:20 Ambienti, 10:55 Žogarija, 11:30 Kajak-kanu: Slalom na divjih vodah, svetovni pokal, 12:50 Kolesarstvo - dirka po Sloveniji: 5. etapa, 15:20 Gimnastika - svetovni pokal, Koper, 18:00 Plavanje: Svetovno prvenstvo, 19:35 Katar 2022, 20:00 Arena, 21:00 Žrebanje Lota, 21:05 Tanek led, 22:05 Ritmična gimnastika: Rekviziti posamično, skupinske vaje, evropsko prvenstvo, 23:30 Joker, kviz, 0:35 Videonoč

PONEDELJEK, 20.06.2022, I. spored TVS

6:20 Utrip, 6:35 Zrcalo tedna, Dobro jutro, 10:05 Obzorja duha, 10:40 TV-izložba, 10:55 Šef doma: Tribarvni njoki, 11:15 Danes dol, jutri gor, 11:45 TV-izložba, 12:00 Intervju: Gregor Golobič, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Letovišče, 14:20 TV-izložba, 14:35 S-prehodi: Maestro Igor Coretti Kuret, umetniški vodja Evropskega mladinskega simfoničnega orkestra ESYO, 15:10 Dober dan, Koroška, 15:45 Studio Kriškraš: Spoznaj Moniko, 16:10 Z kot Zofka, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Podjetno naprej: Posestvo Saksida, turizem z vinarstvom, 17:50 Kuhar Štef, risanka, 18:05 Šef doma, 18:25 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Tednik, 21:05 Madžarski priročnik, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Podoba podobe, 23:20 Simfonični orkester Akademije za glasbo v Ljubljani, dirigent Simon Dvoršak (Dominik Jakšič, Robert Schumann), 0:00 Luka Juhart: Svetovi, Pihalni kvintet Slowind, 0:25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:50 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 1:45 Napovedujemo

PONEDELJEK, 20.06.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 9:00 Videotrak, 10:00 Dobro jutro, 12:40 Prislunimo tišini, 13:10 Na lepše, 14:00 Ljudje in zemlja, 15:10 Ginovo potepanje po zahodni italijanski obali: Toskana, 16:00 Sobotno popoldne: Poletni izbor, 16:50 V vrtincu ljubezni, 17:55 Plavanje: Svetovno prvenstvo, 19:55 Panorama, 20:40 Črna kronika, 20:55 Magnet, 21:05 Odpotovanja: Maroko, 22:00 Podjetno naprej, 22:35 Želim vse, 23:45 Videonoč

TOREK, 21.06.2022, I. spored TVS

6:25 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 Podoba podobe, 10:35 TV-izložba, 10:50 Šef doma: Reciklaža banan, 11:10 Danes dol, jutri gor, 11:40 TV-izložba, 11:55 Tednik, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Letovišče, 14:25 TV-izložba, 14:40 Duhovni utrip, 15:00 Potepanja - Barančolasok, 15:40 Tinka in Žverca, risanka, 15:45 Vila Mila, risanka, 15:50 Nezmotljivi detektivi: Primer sestrice v senci, 16:10 Fircbologi: O zgodovini, prihodnosti in tem, kako bi bilo, če ne bi bilo šole, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Alpe-Donava-Jadran, 17:50 Niki Vrum, risanka, 18:00 Šef doma: Tempura, 18:25 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Ločitve, 21:00 O čem premissluje Boris Johnson,

22:00 Odmevi, Šport, 22:45 Spomini: prof. dr. Niko Toš, 1:30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2:00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 2:50 Napovedujemo

TOREK, 21.06.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 10:30 Videotrak, 11:30 Dobro jutro, 14:30 Avtomobilnost, 15:20 Skodelica kave, 16:30 V vrtincu ljubezni, 17:55 Plavanje: Svetovno prvenstvo, 20:00 Panorama, 20:40 Koda, 21:00 Magnet, 21:15 Življenje v veselju, 23:10 Kaj govoriš? = So vakeres? 23:40 Videonoč

SREDA, 22.06.2022, I. spored TVS

6:25 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 Alpe-Donava-Jadran, 10:35 TV-izložba, 10:50 Šef doma: Tempura, 11:15 Danes dol, jutri gor, 11:45 TV-izložba, 12:00 Madžarski priročnik, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Letovišče, 14:15 Osmi dan, 14:45 Rojaki, 15:15 Mostovi – Hidak, 15:45 Male sive celice, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 62.a - Od prepovedi do ustave, 17:50 Bela in Sebastijan, risanka, 18:05 Šef doma: Vrtičkarski špageti primavera, 18:25 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:05 Film tedna: Neznosna lahkost revolucije, 21:35 Koza je preživela, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Profil, 23:30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 23:55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 0:45 Napovedujemo

SREDA, 22.06.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 9:45 Videotrak, 10:40 Dobro jutro, 13:40 Ginovo potepanje po zahodni italijanski obali: Toskana, 14:20 Na lepše, 15:10 Letni časi: Pomlad, Mate Bekavac in godalni orkester (A. Piazzolla), 15:15 Cellofest Ljubljana 2019: Nuška Drašček Rojko, Marko Hatlak in Cellofest ansambel, 16:20 Ambienti, 16:50 V vrtincu ljubezni, 17:55 Plavanje: Svetovno prvenstvo, 20:00 Panorama, 20:40 Zdravje, 21:00 Magnet, 21:10 Žrebanje Lota, 21:25 Na utrip srca: Glasba za večnost: Bachovi Brandenburški koncerti, 22:25 Sakawa, 0:00 Videonoč

ČETRTEK, 23.06.2022, I. spored TVS

6:25 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 62.a - Od prepovedi do ustave, 10:35 TV-izložba, 10:50 Šef doma: Vrtičkarski špageti primavera, 11:15 Danes dol, jutri gor, 11:45 TV-izložba, 12:00 Arena, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Letovišče, 14:25 TV-izložba, 14:40 Slovenci v Italiji, 15:10 Moj gost/Moja gostja - Vendégem, 15:50 Krompir: Swing, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Ugriznimo znanost: Urbano kmetijstvo, 17:50 Reaktivčki, risanka, 18:00 Šef doma: Piščanec pečen na steklenici, 18:25 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Tarča, 21:00 Islandija z Alexandrom Armstrongom, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Leteča Holandca, 23:50 Ugriznimo znanost: Urbano kmetijstvo, 0:25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:50 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 1:45 Napovedujemo

ČETRTEK, 23.06.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 9:00 Videotrak, 10:15 Dobro jutro, 13:10 Profil, 14:10 Ecce homo - ecce Oman, 15:20 Poletni pozdrav, 16:55 V vrtincu ljubezni, romantični, 17:55 Plavanje: Svetovno prvenstvo, 19:55 Panorama, 20:40 Tehnologija in znanost, 20:55 Magnet, 21:05 Avtomobilnost, 21:40 Ambienti, 22:10 Mladi slovenski plesalci in koreografi, 22:55 Slovenska jazz scena: Jazz Kamp Kranj, Emil Spanyi in David Gazarov, 23:55 Videonoč

Sprejem ob dnevu državnosti

9. junija je Veleposlaništvo Republike Slovenije v Budimpešti ob dnevu državnosti in 31. obletnici samostojne države Slovenije priredilo sprejem v veliki dvorani Muzeja za vojaško zgodovino. Na sliki: Veleposlanik Marjan Cencen z generalno konzulko v Monoštru Metko Lajnšček in Porabkami ter Porabci

PODELILI SO NAGRADE

V Budimpešti je 2. junija Pedagoški center za narodnostno šolstvo pri Uradu za šolstvo Madžarske podelil nagrade učencem, ki so se v šolskem letu 2021/22 udeležili državnih tekmovanj za pripadnike narodnosti, online jezikovnih tekmovanj in tekmovanja v komunikaciji za pripadnike nemške narodnosti. Slovenski nagrajenci so bili: Na tekmovanju v slovenskem jeziku za učence dvojezičnih šol je zmagala Vanessza Sulics, na drugem mestu je

končala Dzsener Schröder, na tretjem mestu pa Regina Horváth. V kategoriji, kjer se učenci jezik učijo le kot učni predmet, je zmagala Zora Kiss. Na online jezikovnem tekmovanju je prvo mesto dosegel Botond Nagy, na drugem mestu je končala Hanna Vajda, na tretjem mestu Levente Neubauer. Slovenski učenci so se pomerili tudi v predmetu Spoznavanje slovenstva, kjer je zmagala Vanessza Sulics, druga je bila

Fruzsina Baráth, tretja Anett Vajda. Nagrade je učencem vročil državni podsekretar za narodnostno in cerkvena vprašanja Zoltán Fürjes. V kulturnem programu je učenka Dvojezične osnovne šole Jožefa Košiča na Gornjem Seniku Vanessza Sulics zapela Prešernovo Zdravljico v porabskem narečju, folklorna skupina DOŠ Števanovci pa je zaplesala porabske in prekmurske plesne.

FS

FS SAKALOVCI NA HRVAŠKEM

Zadnji vikend maja je bil za Folklorno skupino ZSM Sakalovci živahen, saj smo potovali na Hrvaško, da se udeležimo prireditve 14. mednarodne Svibanjske noči, ki jo je organiziralo Kulturno umjetniško društvo »Cvetlini zvon«.

Sakalovska folklorna skupina je tokrat nastopila z osmimi pari

Program je potekal v Cvetlinu, ki leži blizu slovenske meje, in se je začel s strelji lovcev. Potem so v kulturnem programu nastopile številne skupine, med njimi so bili pevci, plesalci in mažo-

Kljub slabemu vremenu nam je nastop odlično uspel

retke. Porabje je letos predstavljala FS Sakalovci skoraj z vsemi plesalci, ki jih ima naša skupina, saj je sodelovalo osem parov. Igrala sta nam Boris Velner in Davorin Kianec, tudi naša mentorica Dragica Kolarič nas je pospremila na dolgo pot. Kljub slabemu vremenu nam je nastop odlično uspel in smo se imeli skupaj s hrvaškimi gostitelji lepo.

Noémi Illés

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtlet
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Andrea Kovács

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobot; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Urad predsednika vlade, oddelek za narodnost,
Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS
za Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB

www.porabje.hu